

**Česká školní inspekce
Středočeský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIS-2764/19-S

Název	Základní škola Čáslav, Masarykova 357, okres Kutná Hora
Sídlo	Masarykova 357, 286 01 Čáslav
E-mail	<u>vostrovsky@1zscaslav.cz</u>
IČ	75034824
Identifikátor	600046362
Právní forma	Příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Jaroslav Vostrovský
Zřizovatel	Město Čáslav
Místo inspekční činnosti	Masarykova 357/18, 286 01 Čáslav Husova 526/15, 286 01 Čáslav
Termín inspekční činnosti	4. – 6., 9. a 13. 12. 2019

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného základní školou a školní družinou, zjišťování a hodnocení naplnění školních vzdělávacích programů pro základní a zájmové vzdělávání a jejich souladu s právními předpisy a Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Charakteristika

Príspevková organizace (dále „škola“) vykonáva činnosť základnej školy a školskej družiny. K termínu inspekčnej činnosti vzdelávala 463 žiakov (96 % najvyššieho povoleného počtu žiakov) v dvadsiť triedach a 58 účastníkov zájmového vzdelávania v dvoch oddeleniach školskej družiny. Podiel žiakov so špeciálnymi vzdelávacími potrebami sa pohybuje okolo 13 %, vrátane žiakov mimořadne nadaných. Školský vzdelávací program pre základné vzdelávanie má prírodovedné zameranie formou rozšírenej výuky týchto predmetov.

Hodnotenie podmienok vzdelávania

Reálna koncepcia rozvoja školy je spracovávaná pravidelne, vychádza z dôkladnej analýzy aktuálneho stavu a je príspevkovo upravovaná. Svojím zameraním škola účinne odpovedá na konkurenčné prostredie. Pracovníci školy sa s koncepciou identifikujú.

Ředitel školy (dále „ředitel“) na základě stanovené organizační struktury přidělil vybrané kompetence dalším pedagogickým pracovníkům, popřípadě zřízeným orgánům. Přenos byl převážně funkční. Efektivním řídicím prvkem je sdílené vnitřní počítačové prostředí školy. Přijímaná opatření po zjištění rizikových výsledků vzdelávání (některé výsledky testování, prověrek) vykazují znaky formálních přístupů, např. záznamy z jednání metodických orgánů a výstupy z kontrolní činnosti nedokládají reakce na zjištěná slabá místa. Většinou chybí ověřování účinnosti přijatých opatření. Ve dvou případech v průběhu inspekční činnosti byl zjištěn chybný organizační postup ředitele při zajištění podpůrných opatření žákům prostřednictvím činnosti asistentů pedagoga.

Školský vzdelávací program (pre základné vzdelávanie a pre zájmové vzdelávanie) väčšinou zohľadňuje reálne podmienky školy. Opakovaným zistením Českej školskej inspekcie (ďalej ČŠI) je stav, keď voľba realizovaných tematických okruhov v predmete praktickej činnosti neodpovedá priestorovým a materiálnym podmienkam školy. Výuka tematických okruhov Pěstiteľská práca a chovateľstvo, Príprava pokrmov a Provoz a údržba domácnosti tak prebieha bez odpovedajúceho zázemí. Pestože došlo k dĺžim zlepšením v materiálnych podmienkach školy, rizikom zostali napr. priestory šaten žiakov. S uvedeným omezením podmienky umožňujú naplňovať realizované školské vzdelávací programy. Kvalitní je vybavenie prezentační a počítačovou technikou, v sledovanej výuce však bola menej efektívne využívaná. Zájmové vzdelávanie prebieha v veľkých a dobre vybavených účelových priestoroch.

Činnosť školského poradenského pracoviska je systematická a plánovitá. Preventívny systém je účinný. Príkladná je dlhodobá práca školy v tzv. PEER programe, školenie žiakov neformálne a efektívne pôsobí pri rozmanitých aktivitách.

Vedenie školy úspešne realizuje množstvo aktivít podporujúcich spoluprácu s vonšajšími partnermi, ktoré majú pozitívny dopad na vzdelávanie. Znalosti a dovednosti žiakov v oblasti bezpečnosti sú vhodne podporované pořádáním zaměřených projektových dnů. Stabilní pedagogický tým tvorí v převážné většině odborně kvalifikovaní pedagogičtí pracovníci. Jediná nekvalifikovaná učitelka si svou odbornost doplňuje studiem. Systém dalšího vzdelávania pedagogických pracovníkov je účinný – odpovedá potrebám školy.

Kromě finančního zajištění ze státního rozpočtu a z rozpočtu zřizovatele škola efektivně využívá spolupráci s regionální organizací, která zajišťuje např. vzdelávání pedagogických pracovníků a časově omezenou činnost rodilého mluvčího. Vhodně jsou použity sponzorské dary. Škola není dle údajů ve výroční zprávě za školní rok 2018/2019 zapojena do rozvojových a mezinárodních programů či školou realizovaných projektů financovaných z cizích zdrojů.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Sledovaná výuka byla vesměs promyšlená a obsahem odpovídala školnímu vzdělávacímu programu. Ke společným rysům sledované výuky většinou patřila převaha vědomostních vzdělávacích cílů. Převládaly frontální přístupy (s různou mírou efektivnosti) doplňované v rozdílné míře samostatnou prací žáků. Účinná skupinová práce nebo práce ve dvojici byla zastoupena zhruba v desetině výuky. Ve většině hodin byl vzdělávací cíl pro všechny žáky společný. Také metody vzdělávání a tempo práce byly při různé míře předpokladů žáků stejné. Většinou chyběla vnitřní diferenciaci, a proto docházelo k prostojům některých žáků, nebo k pasivnímu plnění zadaných úkolů. Kromě většinou účinné podpory žáků se speciálními vzdělávacími potřebami prostřednictvím činnosti asistentů pedagoga byla zaznamenána nízká efektivita práce žáků pomalejších, či žáků s potřebou individuálního přístupu. Až na výjimky chyběl hodinám strukturovaný závěr s aktivním vyhodnocením dosažení cílů, utvrzením učiva, formativním hodnocením. Ve výuce často chyběla účinná zpětná vazba, převažovalo pouze stručné hodnocení okamžitých výkonů žáků. Jen polovina hodin měla spád a vhodně stanovenou metodickou návaznost. V nastavení a uplatnění komunikačních pravidel byly značné rozdíly, které se projevovaly v různé účinnosti použitých metod. Efektivní formativní hodnocení žáků bylo spíše výjimkou. Většina hodin obsahovala vhodné příklady využití znalostí a dovedností z předmětu v reálné situaci.

Na prvním stupni učitelky účelně podporovaly vyjadřovací schopnosti žáků a systematicky rozvíjely jejich kompetence k řešení problémů. Ve výuce často převažovalo pouze stručné hodnocení okamžitých výkonů žáků bez naznačení možností jejich dalšího rozvoje. Učitelky vytvářely podmínky, respektovaly tempo žáků a podporovaly jejich aktivitu, přesto žáci málo diskutovali nad danými tématy. Žáci ve výuce českého jazyka na prvním stupni efektivně pracovali, byli vedeni k logickému a kritickému myšlení, vhodně byly využity mezipředmětové vztahy. Nižší úroveň vykazovaly hodiny literatury a čtení, kde byli žáci pasivní, hodiny působily monotónně a nezajímavě. Při výuce matematiky na prvním stupni byly vhodně voleny alternativní postupy pro rozvoj logického myšlení. Ve výuce byly efektivně zařazeny prvky finanční gramotnosti. V hodinách předmětů vzdělávací oblasti Umění a kultura vždy učitelky vycházely z předchozích žákovských zkušeností. Výuka byla cíleně zaměřená na rozvoj postoje složky vzdělávání, na smyslové a estetické vnímání žáků. Při hudební výchově se žáci aktivně zapojili do výuky při instrumentálních a pohybových činnostech. Žáci využili prostor pro vlastní kreativitu, zapojení fantazie a představ, prokázali dobré osvojení pracovních návyků při přípravě a ukončení práce.

Výuka českého jazyka na druhém stupni byla vždy zahájena dobře zvolenými aktivizačními činnostmi. Učitelé poskytovali žákům dostatek času pro efektivní přípravu na samostatnou práci. Výukou se prolínaly prvky činnostního učení s využitím dostatečného množství didaktických pomůcek. Při výuce cizích jazyků převládaly ve třetině sledovaných hodin aktivity zaměřené na gramatiku, někteří žáci ztráceli pozornost a byli po většinu doby pasivní. Mluvený projev žáků, rozvoj jejich komunikačních kompetencí i spolupráce byl podporován při řízeném rozhovoru s učitelkou, při tematicky zaměřeném dialogu mezi nimi i zařazením jazykových her. Při výuce cíleně většina vyučujících upřednostňovala komunikaci, vedli žáky k samostatnému projevu a obsahově správným formulacím. Učitelé se správně zaměřovali i na poslech a čtení s porozuměním nebo s vizuální oporou. Vyučující všech cizích jazyků také efektivně využívali poslech rodilého mluvčího. Především při výuce s rodilým mluvčím byly záměrně navozovány situace s nácvikem řešení úloh z praktického života.

Ve výuce předmětů z přírodovědné oblasti bylo učivo předáváno na věcně správné úrovni, převládaly však transmisivní přístupy. Pozitivem byla častá nabídka individuální pomoci formou „doučování“, chyběla však účinná diferenciaci přímo v hodinách poskytovaná

v různých formách. Minimálně byly využity objevitelské metody a aktivní formy vzdělávání. Jen v malé míře byly uplatňovány zásady návaznosti, soustavnosti a systematickosti výuky. Tak např. v matematice byla výuka vedena „v blocích“ podle probírané tematiky, většinou bez uplatnění souvislostí. To se projevilo např. v nedostacích v numerickém počítání žáků, v chybách při užívání matematické symboliky, v často sledovaném nedostatečném utvrzení žádooucích algoritmů apod. Pro žáky nadané většinou chyběly prvky jako alternativní řešení, aktivní zpětná vazba, úkoly s požadavkem přidané hodnoty apod. Až na výjimky bylo minimálně využíváno jejich potenciálu pomoci slabším žákům, či uplatnění pro oblast velmi důležitého principu odůvodňování postupu řešení. Ve třetině sledované výuce přírodovědných předmětů byly snižené nároky na žáky – nebyly využity dobré schopnosti většiny žáků.

Zájmové vzdělávání ve školní družině vhodně navazovalo na vzdělávací obsah základní školy. Činnosti jednotlivých oddělení probíhaly v příjemné atmosféře, organizace aktivit byla efektivní a účelná. Účastníci při pestrém spektru činností využívali bohatou nabídku herních materiálů a pomůcek. Organizaci zájmového vzdělávání negativně ovlivňovala organizace společného stravování, zdouhavý výdej obědů. Následkem toho se velmi zkrátil vymezený čas na výchovně vzdělávací práci jednoho oddělení školní družiny.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Strategické dokumenty zpracované školou vycházejí z různých zdrojů mimo jiné posuzujících kvalitu činnosti v hlavních oblastech své činnosti, včetně výsledků vzdělávání. Ty jsou posuzovány prostřednictvím vnitřních i vnějších evaluačních nástrojů. Do vnitřních škola vhodně zařadila i standardy základního vzdělávání. Cenné byly anketní a dotazníkové akce, které škola vyhodnocuje. Pro vyšší míru jejich využití pro možnost přijímat případná opatření však chybí jejich bližší rozbor. Např. zjištění, že zhruba pětina žáků vyjádřila obavy o bezpečnost ve škole; stejný podíl zákonných zástupců se vyjádřil pozitivně a negativně o dostatečnosti péče o žáky dočasně zaostávající v učivu, nebyla dále zpřesňována. Vedením školy pravidelně zpracovávané analýzy neuvádějí žádné slabé stránky průběhu či výsledků vzdělávání, které zjistila ČŠI (např. opakovaně minimum diferenciací a efektivní práce s výsledky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami). Uváděnými slabými stránkami jsou většinou pouze objektivní, školou těžko ovlivnitelné jevy. V realizaci školou stanovených příležitostí zjistila ČŠI rizika: v prezentaci školy na veřejnosti došlo ve srovnání s hodnocením v roce 2013 ke zhoršení úrovně obsahu www stránek školy, zrušeno bylo vydávání školního časopisu; v personální práci zjistila ČŠI pochybení. V minulosti pozitivně hodnocené objektivizující posuzování úrovně dosahování klíčových kompetencí žáků formou testování nebylo v posledních dvou školních rocích prováděno. Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2018/2019 má stejné nedostatky jako v roce 2013 - chybí obor vzdělávání a údaje o výsledcích vzdělávání žáků podle cílů stanovených ve školním vzdělávacím programu.

Pro zhodnocení míry dosažení očekávaných výsledků podle realizovaných vzdělávacích programů škola využívá výsledky četných projektových aktivit a zapojení do mnoha soutěží na školní, regionální i vyšší úrovni.

Z analýzy prospěchu na konci školního roku 2018/2019 provedené ČŠI jsou zřetelné některé tendence. Přechod žáků z prvního na druhý stupeň školy byl v tomto roce poměrně problematický (v hodnocení v roce 2013 hodnocen jako bezproblémový). Zatímco na prvním stupni byl nejvyšší počet žáků ohrožených školním neúspěchem na konci uvedeného školního roku (hodnocení na vysvědčení stupněm prospěchu dostatečný či nedostatečný) v předmětu český jazyk, na druhém stupni to byla matematika. Příkladem méně účinné řídicí, kontrolní a poradenské práce byl např. fakt, že na konci uvedeného

školního roku bylo ze sedmi žáků třídy, kteří byli vyučováni dalšímu cizímu jazyku, pět z nich ohroženo školním neúspěchem. Podíl žáků se speciálními vzdělávacími potřebami ohrožených školním neúspěchem byl výrazně vyšší na druhém stupni školy. Jednou z příčin uvedených tendencí byly i nedostatky zaznamenané ČŠI ve sledovaných hodinách (neúčinnost motivace žáků a poskytované zpětné vazby k jejich práci, neupevněné pracovní návyky, nízká míra zohledňování individuálních potřeb žáků...).

O dobré prevenci svědčí nízký výskyt závažného rizikového chování žáků. Pozitivem pro osobnostní i sociální rozvoj žáků byla realizace školou uváděného rozšíření vzdělávacího kurikula prostřednictvím realizovaných projektů, škály zájmové činnosti apod. K posílení občanských kompetencí je využita činnost žákovského samosprávného orgánu.

Výstupy účastníků zájmového vzdělávání odpovídají cílům vzdělávacího programu a jejich individuálním možnostem. Systematickou podporu s velmi dobrými výsledky vychovatelky zajišťují v oblasti osobnostního rozvoje účastníků zájmového vzdělávání a také jejich sociálních dovedností.

Závěry

Vývoj školy

- počet žáků je poměrně stabilní
- opatření školy po inspekční činnosti v roce 2013 ve věci zpracování individuálních vzdělávacích plánů pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami bylo účinné
- opatření ve věci plnění učebního plánu – výstupů z okruhu Práce s technickými materiály škola vyřešila úpravou skladby předmětu Praktické činnosti – vypuštěním okruhu
- škole se nepodařilo odstranit riziko zjištěné ČŠI v roce 2013 v oblasti materiálního rozvoje školy – prostorové a materiální vybavení dle požadavků realizovaného školního vzdělávacího programu a nevyhovující prostory šaten
- některá opatření přijatá po inspekční činnosti v roce 2013 nebyla dostatečně účinná: opakuje se minimálně uplatněná diferenciací a málo aktivit pro rozvoj sebehodnotících schopností žáků; výsledky vzdělávání uvedené ve výroční zprávě o činnosti školy nejsou podle cílů školního vzdělávacího programu a opět v ní chybí obor vzdělávání

Silné stránky

- efektivní sdílené vnitřní počítačové prostředí školy
- velmi dobře řízená a účinná činnost orgánu žáků - PEER aktivistů s dobrými výsledky nejenom v oblasti prevence rizikového chování, ale i v rozvoji sociálních a dalších kompetencí žáků
- výborné zázemí pro činnost školní družiny a naplňování všech složek výchovně vzdělávacího procesu v zájmovém vzdělávání
- z hlediska podmínek pro činnost Českém školní inspekce byly prezentovány relevantní informace z oblasti ekonomické agendy školy

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení ...

- v řídicích procesech jsou formální prvky s negativními důsledky v průběhu a výsledcích vzdělávání
- minimálně uplatňovaná vnitřní diferenciací ve výuce při značných rozdílech v předpokladech jednotlivých žáků s negativními důsledky v efektivitě vzdělávání

- malý povolený nejvyšší počet účastníků zájmového vzdělávání (školní družina)
- omezený časový prostor pro výchovně vzdělávací činnost v zájmovém vzdělávání vzhledem k organizaci stravování

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- zaznamenávat prováděné úpravy v realizovaných školních vzdělávacích programech
- omezit formálnost vedené vnitřní dokumentace včetně činnosti metodických orgánů
- analyzovat blíže zjištění z prováděných anket a na základě toho přijímat účinná opatření
- diferencovat výuku podle individuálních předpokladů žáků
- dát do souladu vzdělávací okruhy v předmětu praktické činnosti a materiální podmínky školy
- zjistit možnosti zvýšení nejvyššího povoleného počtu účastníků zájmového vzdělávání

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá řediteli ve lhůtě do 14 dnů odstranit nedostatky zjištěné při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jak byly nedostatky odstraněny a jaká byla přijata opatření, případně přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Středočeský inspektorát, Arabská 683, 160 66 Praha 6, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.s@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Výpis z rejstříku škol a školských zařízení z 9. prosince 2019
2. Zřizovací listina organizace Základní školy Čáslav, Masarykova 357, okres Kutná Hora, vydaná městem Čáslav, s účinností od 1. ledna 2014
3. Doklady o přijímání žáků k základnímu vzdělávání a účastníků zájmového vzdělávání pro školní roky 2018/2019 a 2019/2020 k termínu inspekční činnosti
4. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání, čj. 260/16 s platnými doplňky k termínu inspekční činnosti
5. Školní vzdělávací program pro zájmové vzdělávání, s účinností od 1. září 2016
6. Školní řád (Směrnice ředitele školy č. 2) s účinností od 25. května 2018 se změnami č. 1 – 3
7. Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2018/2019
8. Personální dokumentace školy, školní roky 2018/2019 a 2019/2020 k termínu inspekční činnosti
9. Třídní knihy vedené ve školních rocích 2018/2019 a 2019/2020 k termínu inspekční činnosti
10. Matrika školy včetně dokumentace školního poradenského pracoviště a výchovné poradkyně, stav k termínu inspekční činnosti
11. Plán DVPP - školní roky 2018/2019 a 2019/2020
12. Zápis z jednání s ředitelem školy ze dne 13. prosince 2019
13. Písemnosti žáků (sešity, prověrky...) stav k termínu inspekční činnosti, výběr

14. Evaluační materiály školy, stav k termínu inspekční činnosti
15. Strategický plán rozvoje školy na období let 2013 - 2019 a 2019 - 2023 a související analytické dokumenty školy
16. Záznamy z jednání pedagogické rady a provozních porad, školní roky 2018/2019 a 2019/2020, stav k termínu inspekční činnosti
17. Záznamy z jednání metodických orgánů, školní roky 2018/2019 a 2019/2020, stav k termínu inspekční činnosti
18. Prevence školní neúspěšnosti z 1. září 2018
19. Kniha úrazů, školní roky 2018/2019 a 2019/2020, stav k termínu inspekční činnosti
20. Účetní uzávěrka k 31. prosinci 2018 a 30. září 2019

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Středočeský inspektorát, Arabská 683, 160 66 Praha 6, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.s@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Karel Kumstýř, školní inspektor, vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Karel Kumstýř v. r.

PaedDr. Jarmila Tóthová, školní inspektorka

PaedDr. Jarmila Tóthová v. r.

Mgr. Dana Šilhánová, školní inspektorka

Mgr. Dana Šilhánová v. r.

Bc. Dana Nulíčková, kontrolní pracovnice

Bc. Dana Nulíčková v. r.

V Nymburku 27. prosince 2019

Datum a podpis ředitele školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

razítko

Mgr. Jaroslav Vostrovský, ředitel školy

Mgr. Jaroslav Vostrovský v. r.

V Čáslavi 8. ledna 2020